

Edustajakokous naisten äänioikeutta varten Helsingissä jouluuk. 2 p. 1905.

Me emme ole ainoastaan paljon kärsineet menneiden vuosien kuluessa, vaan myöskin yhtä ja toista oppineet. Ja moni on herännyt entistä enemmän seuraamaan isänmaan asioita ja ottamaan osaa tositöihin ja toimiin. Tämä ei suinkaan koske vähin maamme naisia. Taikka luuleeko kukaan, että he vielä noin seitsemän vuotta takaperin olisivat ymmärtäneet esim. äänioikeuden tärkeyden niin elävästi kuin he sen nyt ymmärtävät.

Naisasialiitto Uniooni Helsingissä julkaisi kehoituksen kokouksien pitoon ja edustajien valintaan, ja kohta pidettiin satoja kokouksia kautta maamme marraskuun 26, 27, 28 p. Naiset olivat innostuneet, olivatpa vielä läsnäolevat miehetkin. Ja kun oli kysymys edustajien lähettämisestä Helsinkiin ja matkarahojen kokoamisesta, olivat kaikki valmiit uhraamaan roponsa. Tällaiselle mahtavalle naisliikkeelle ei maamme tähänastisessa historiassa ole vastinetta. Kaikkiaan oli 123 paikkakuntaa edustettuna, ja moni niistä oli lähettänyt pari, jopa kolmekin henkilöä.

Luettelemme tässä paikkakunnat ja edustajien nimet, sikäli kun olemme voineet saada tietoa heistä, sillä muutamat saapuivat vasta myöhään kokouksen jo alettua.

Alahärmä — Leidenius; Alavuus — Lassila; Asikkala — Toivonen; Eura — Juselius; Forssa — v. Bonsdorff, Helin; Haapavesi — Castrén, Pöyhönen; Hamina — Collan; Hartola — Boisman, Juslin; Hauho — Ståhlbom; Heinola — Leinonen; Heinävesi — Kinnunen, Rautiainen; Helsinki — Brander, Churberg, Friberg, Furuholm, Godenhjelm, Hagman, Helenius, Hult, Hultin, Johansson, Kenraali, Lindström, Malmberg, Nissinen, Saltzman, af Schultén, Sillanpää, Simola, Stenius, Streng; Huittinen — Vilenius, Härkölä; Hyvinkää — Johansson, Lehtonen; Hämeenlinna — Eklöf, Hämeenkyrö — Tättälä, Ilvonen; Ii — Aulin; Iisalmi — Tenhonen, Lagus; Ilomantsi — Makaroff; Impilahti — Sundberg; Iitti — Peltonen; Joensuu — Hakulinen, Simonen; Joutsa — Jurwanen; Juva — Ruuth, Schadevitz; Jyväskylä — Mendelin, Snellman; Jämsä — Brummert, Toivonen; Kalajoki — Serenius; Kangasniemi — Kallo; Kauhava — Päivärinta, Passi; Kemi — Reijonen; Keuru —

Marjanen, Waissi, Bergroth, Heikel; Kemiö — Linnell; Kiikka — Raukko; Kitee — Laine, Brander; Kivijärvi — Westerinen; Kivennapa — Mutta; Koivisto — Kolehmainen, Penttilä; Kokemäki — Starck; Kokkola — Hansson; Korpilahti — Painaa; Korpiselkä — Stulander; Kotka — Krogius, Brander; Kuivaniemi — Luostarinen, Stålhammar; Kuopio — Canth, Seilanen; Kuusamo — Ingman; Kurkijoki — Pettersson; Kärkölä — Airola, Manner; Lahti — Andelin, Kojonen, Manninen; Lappeenranta — Hällström, Saarelainen; Lappfjärd — Andersson; Lempäälä — Wilenius; Liperi — Lappalainen. Mustakallio; Liminka — Bugstén, Heiskari; Loviisa — Ohman; Luvia — Vanha-Marttila, Esko; Kokemäki — Ahlgren, Starck; Maarianhamina — Karlsson, Rajander; Messukylä — Uotila; Mikkeli — Arppe, Kirjalainen; Muhos — Nylander; Munsala — Ståhlberg; Mäntsälä — Herlevi, Rantanen; Mänttä — Heikkilä; Naantali — Kurten; Normarkku — R. Ahlström, H. Ahlström; Nurmee — Korhonen, Hannikainen; Oulu — Nylander, Lindgrén; Oulainen — Öller, Martikainen; Orimattila — Kaitinen; Padasjoki — Saksala, Weckman; Perkjärvi — Forsman; Petäjävesi — Lybeck; Pielisjärvi — Penttinen; Pietarsaari — Candolin; Pihlajavesi — Pakkala; Pirkkala — Relander; Pori — Hellström, Westerlund; Porvoo — Asehan, Takala; Puumala — Lindström, Mononen; Pälkäne — Häger; Pöytyä — Salminen; Raabe — Palmqvist, Ingman; Raisio — v. Schantz, Paavola; Rantasalmi — Eronen; Rautu — Jakobsson; Ristiina — Demander; Saarijärvi — Warén; Sammatti — Wiman, Juntunen; Savonlinna — Pfaler, Heiskanen; Sipoo — Lillia, Less; Sippola — Elfving; Soanlahti — Blomgrén; Sortavala — Kivinen, Leander; Sorsakoski — Hoffrén; Strömfors — Kuitto; Suonenjoki — Wilskman; Sysmä — Silén, Aho; Säkkijärvi — Lehtoranta; Takaharju — Streng; Tammisaari — Roos; Tampere — Kupiainen, Maljn, Malander; Tenala — Kniper, Sandvik; Terijoki — Karjalainen, Möro; Toijala — Lindgren, Roos; Torneo — Rantala; Turku — Frietsch, Asp; Tuusula — Åström, Rauhala; Tyrvää — Meurman; Töysä — Wassila; Uurais — Silven, Paananen; Uusikaarlepepy — Lübeck; Uusikaupunki — Micklin; Urjala — Partanen, Helander; Waasa — Björnberg; Heinricius, Kihlman; Walkeasaari — Kylmänen; Wanaja — Strömberg, Paavola; Wiitasaari — Landgrén, Perander; Wiipuri — Hällström, Hörkert, Turunen; Wihti — Sjelfman; Wähäkylä — Nieminen; Wöyri — Salin; Ylivieska — Kontio, Pfaler; Yläne — Sjöblom.

Paitsi yllä lueteltuja edustajia olivat seuraavat paikkakunnat lähettäneet asiata koskevan kirjoituksen: Forssa, Hanko, Honkilahti, Hyrynsalmi, Jurva, Kajaani, Kaskinen, Käkisalmi, Kemijärvi, Koski Kuortane, Lampi, Laitila, Maa-lahti, Merikarvia, Muola, Myrskylä, Parikkala, Pyhämaa, Pälkjärvi, Rauma, Rauman maaseurakunta, Sahalahti, Suis-tamo, Sulkava, Toholampi ja Walkeala.

Erinomaisen hauska oli katsella niitä sankkoja naisparvia, jotka joulukuun 2 p:nä määrähetkenä olivat keräytyneet M: M:n huoneustoon. Heidän joukossaan oli vanhoja ja nuoria, ruumiillista työtä ja henkistä työtä tekeviä, reippaita maalaisemäntiä ja hienoja kaupunkilaisrouvia. Mutta mitäpä näistä pienistä ulkonaisista eroavaisuuksista, kun kaikilla oli sama päämäärä, samat toiveet, sama isänmaallinen innostus, sama hyvä tahto. Ja heidän takanansa oli noin 25 tuhatta eri kansankerrokseen kuuluvata naista.

Unioonin puheenjohtaja, johtajatar L. Hagman avasi kokouksen pyytäen läsnäolevia tervetulleiksi ja lausuen ilonsa siitä, että niin useat olivat noudattaneet kutsua. Tämä oli hänestä selvin todiste siitä, että sekä naiset itse, että yhteiskunta kokonaisuudessaan nyt oli havainnut mikä merkitys naisten julkisella työllä oli.

Kun sitten puheenjohtajiksi oli valittu joht. Hagman ja S. Streng sekä kirjureiksi rva A. Lundström ja joht. A. Nissinen, alkoi keskustelu valmistavan komitean tekemän ohjelman mukaan. Aluksi luettiin ne ponnet, jotka edustajia valitsemissa kokouksissa oli tehty, tai oikeastaan mainittiin vain niiden pääsisältö, koska ne enimmäkseen olivat samat kuin Unioonin ehdottamat ponnet. Muutamin paikoin vain oli niitä hiukan muutettu, toisin paikoin tehty jokunen pieni lisäys.

Näiden ponsien mukaisesti yhtyi kokous vilkkaan keskustelun jälkeen seuraavaan päätökseen.

Kaikille 21 v. täyttäneille naisille, niin aviovaimoille kuin naimattomille, on myönnettävä äänioikeus ja vaalikelpoisuus yleisen, yhtäläisen ja välittömän äänioikeuden perusteella.

Äänioikeuden edistämiseksi oli valmistava komitea ehdottanut seuraavia toimenpiteitä:

- a) *Naiset koettavat eri paikkakunnilla lähetystöjen kautta vaikuttaa asian edistämiseksi;*
- b) *Käyvät valitsijamiesten ja valittujen valtiopäivämiesten luona ottamassa selkoa heidän*

kannastaan sekä koettavat saada heitä valtiopäivillä puhumaan naisten puolesta;

c) *Panevat toimeen esitelmiä ja keskustelukokouksia sekä levittävät kirjallisuutta äänioikeuskysymyksessä;*

d) *Asettavat kaikkialla maaseudulla pysyviä toimikuntia, jotka panevat toimeen edellämainitut asiat;*

e) *Pääkaupungissa pannaan toimimaan keskustukomitea;*

f) *Uuden senaatin varapuheenjohtajan luo lähetetään lähetystö, joka tämän kokouksen puolesta pyytää, että naisten äänioikeus otettaisiin huomioon siinä esityksessä, jonka hallitus tulee valtiopäiville jättämään — ja että senaatti, asettaessaan eduskunta-uudistusta valmistelevan komitean, valitsisi siihen myöskin naisia.*

Näihin pykäliin yhtyi kokous keskustelun jälkeen, päättäen, että keskustukomitean valitseminen jätetään Unioonille, jonka tulee valita komiteaan jäseniä kaikista yhteiskuntakerroksista. Työväen naisten edustajien valitseminen päätettiin jättää heille itselleen.

Komiteaan, jonka tuli lähteä senaatin varapuheenjohtajan luo, valittiin rouva E. Hällström, emäntä A. Westerinen ja tri M. Friberg.

Kun illan virallinen puoli oli loppunut, olivat kaikki maaseudulta tulleet vieraat kutsutut yksinkertaisille illallisille. Kutsujina olivat Unioonin jäsenet ja joukko kaupunkilaisia.

Erittäin innostunut mieliala oli valloillaan, ja useampia puheita pidettiin. Op. Sjöblom kiitti maalaisvieraiden puolesta, joht. Alli Nissinen puhui isänmaalle, Maijki Friberg naisten uusista velvollisuuksista ja suuresta edesvastausta, Lucina Hagman Minna Canthin ja Adelaide Ehrnroothin muistolle, toim. Annie Furuhjelm toi terveisitä Moskovassa pidetystä naisasiakokouksesta, jossa hän oli ollut mukana, rva A. Andelin henkisten voimien tarpeellisuudesta nykyisessä aineellisuuteen vajonneessa sukupolvessa, emäntä Westerinen kertoi lakkoviikosta Kivijärvellä, op. K. Rajander kuvasi oloja Ahvenanmaalla, rva Landgrén puhui uuden ajan koitosta, rva Häger lausui innostuttavia runoja.

